

LUMINA PENTRU TOȚI

Nu este mărire fără virtu-
tute; dar nici virtute
fără lumină. Deci lumina
înainte de toate.

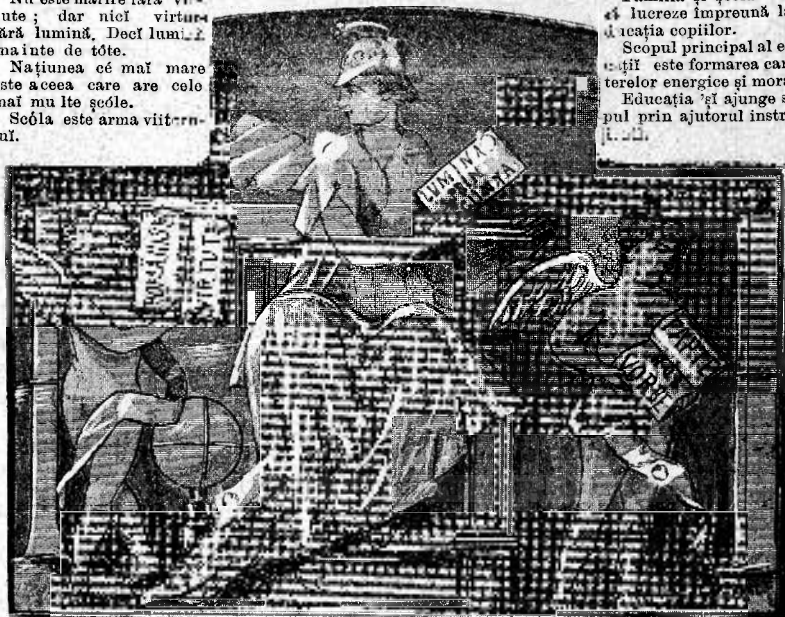
Națiunea ce mai mare
este aceea care are cele
mai multe școli.

Școala este arma viitoru-
lui.

Familia și școala trebuie
să lucreze împreună la e-
ducația copiilor.

Scopul principal al edu-
cației este formarea carac-
terelor energice și morale.

Educația și ajunge
scopul prin ajutorul instruc-
ției.

Revistă ilustrată de enciclopedie și de pedagogie pentru luminarea poporului

Director : ENIU D. BALTĚNU

Redacția și Administrația se află provisoriu la pensionatul **Eniū-BaltĚnu**, strada
Negustorilor, 7.

Cuprinsul No. 3. — 1. Invățământul intuitiv. — 2. Cum învață Gertruda copil sĕr? —
3. Surdo muț. — 4. Distribuția premiilor la școlile din Bărlad. — 5. Apel. 6. Stu-
diul naturii. — 7. O aruncătură de ochi asupra Educațiunii. — 8. Diverse. — 9. Biblio-
grafii. — 10. Șarada. — 11. Anunțuri.

Apare de 2 ori pe lună în 24 pagine, sau o dată în 48 pagine.

Abonamentul pe an 10 lei, pe 6 luni 6 lei.

Pentru străinătate 15 lei pe an.

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA CURȚII REGALE, Proprietari F. GÖBL FII

12. — Passagiul Român. — 12.

1885

Domnii abonați

Sunt rugați să ne trimită costul abonamentului prin mandate sau timbre postale la administrația revistei „**Lumina pentru toți**“, Strada Negustori, No. 7, București.

Studii asupra poezii didactice la eleni, de *Eniă D. Băltănu*, 4 lei.

Discurs asupra stilului de Bufon, traducere de *Eniă D. Băltănu*, 30 bani.

Metodul de a învăța pe copii cu înlesnire scrierea și citirea, dupe procedura fonomimică, de *Eniă D. Băltănu*, 35 bani.

Invățământul intuitiv, lecția I, de *Eniă D. Băltănu*, 20 bani.

Se află de vânzare la librăria Frații Ionițiu, Strada Șelari, și la administrația acestei reviste.

Carmen Sylva, ilustrată, 30 bani.

«LUMINA PENTRU TOȚI»

Cuprinsul numerilor apărute :

No. 1. Prospectul. — Apelul. — Enciclopedia. — Pedagogia — Educațiunea. — *Carmen Sylva*. — **Invățământul intuitiv** pentru copiii de ambele sexe dupe metoda și procedurile lui Pestalozzi și Fröbel. — Surdo-muți și metoda de a învăța să vorbească. — Morții noștri. — Victor Hugo. — Școlile particulare — Doctorul fără arginți. — Studiul naturii. — Ce este de făcut pentru ridicarea României din punctul de vedere economic? — Școlile sătești din Ilfov sufer de un mare rău. — Mai am un singur dor (poezie) — Loteria viitorului edificiu al Ateneului. — Diverse. — Bibliografie. — Anunțuri. — Acest număr are cinci ilustrații.

No. 2. Pestalozzi — Pedagogia lui Pestalozzi. — Cum Gertruda învață copii săi — *Carmen sylva* (urmare și fine) — O mulțumire. — Glossă (poezie). — Educațiunea (urmare și fine) — Biserica. — O biserică zugrăvită după regulile artei. — Sordo-muți. — Stejarul în România. — O aruncătură de ochi asupra Educațiunii. — Școlile Sătești și congresul didactic — Literatura populară — Sufărintele școlilor sătești. — Doctorul fără arginți. — Diverse. — Bibliografie — Corespondență. — Anunțuri.

În numărul viitor între altele vaapare și răspunsul la „*Contemporanul*“.

LUMINA PENTRU TOȚI

Revistă ilustrată de enciclopedie și de pedagogie pentru luminarea poporului

DIRECTOR ENIU D. BĂLTĚNU

D-I G. Sion, *distinsul nostru scriitor, este rugat să primescă sincerele noastre mulțumiri pentru cuvintele de îndemnare și de încurajare ce ne a adresat prin scrisore. Pentru noi cuvintele D-sale au mare preț.*

Redacția

INVĚȚĂMĚNTUL INTUITIV

PENTRU

copiii de ambele sexe dupe metóda și procedurile lui Pesta'ozzi și Fröbel.

Lecțiuni intuitive făcute în Pensionatul „Educațiunea“

LECȚIA II.—MINCEA.

În ziua hotărîtă pentru facere de lecțiuni intuitive, înainte de a păși la esplicarea unui lucru nou pentru școlarii, cere să vĕd, dacā școlarii își mai aduc aminte de lucrurile despre cari s'a vorbit în lecțiunile trecute. Acēsta este în genere, dar se póte uneori să mĕ abat dela acēstā regulā, și să încep a vorbi cu școlarii de a dreptul asupra lucrului celui nou, fără să mai repet în scurt āntāiū lecția precedentā.

Trecerea de la lecția I la a II-a, de la *flóre la mince*, am făcut' o dupe regula generală, căci am repetat mai āntāiū cu școlarii lecția āntāia și apoi am început să vorbesc despre mince.

Ėtā cam cum am urmat cu acēstā repetiție.

EXERCITIUL II.—TRECEREA DE LA FLÓRE LA MINCE

(Eū intru în clasā cu doā cutii pe cari le puiū pe masā. Copil se întrebā între dĕnsiū; „ce o fi acolo? ce o fi în cutiile alea?“)

Eū (deschidĕnd o cutie scot, din ĕ flóri naturale de cais, de salcām, etc., și întreb-)

Ce sunt astea?

Tit (rĕspunde). Alea sunt flóri.

Eū: vino încó să ,ți daū câte-va...

Uitā-te acum la ele și spune'mi, dacā le cunoști de ce sunt aceste flóri.

Tit. Florile astea sunt de cais, astea sunt de salcām, ĕr astelalte sunt de....

Eū: Cine le cunoște?

T. Popovici. Sunt de cireș.

Eū: *Ionel*, ie d'icĕi flóri și dā tuturor școlarilor. (*Ionel* dā fie-cāruĕl șco

lar câte mai multe flori amestecate.]

Școlariu (mulțumesc lui Ionel zicând:) *Mersi, Ionel; mersi, Ionel!*

Eă: (Către școlari). Pentru ce ai zis: mersi, mersi?

Hornstein (răspunde) Pentru ca să mulțumim lui Frunzănescu că ne a adus florile date de d-ta.

Eă: (către toți școlarii). Eî bine, n'aveți altă vorbă de cât mersi, pentru ca să mulțumiți?

Alessiu (răspunde) Ba, da, d-le, avem vorba *mulțumesc* care se zice și de sătenii ei bătrâni, căci vorba mersi este franțuzescă.

Eă: (aprobând zic: Așa este! vedeți, când vorbim românește este bine să zicem *mulțumesc*, er când vorbim franțuzește să zicem *mersi*. Acum să 'mî vorbescă Popescu despre florea caisului. Să ie fie-care câte o flóre în mână și să îndrepteze pe Popescu, dac'ar face vr'o greșelă.

Popescu (bind în mâna stângă o flóre și cu arătătorul drept arătând vorbește în modul următor:) Asta este o flóre de cais. La e vedem niște foi albe cari sunt petalele, . . .

V. Sătescu (intrerupe zicând:) D-le Băltene, n'a zis bine, căci trebuia să începă de jos, de la caliciu. . . .

Eă: (către intrerupător:) Lasă-l acumă să începă or de unde, numai să le spuie pe tôte.

Popescu: (urmază mai departe:) Sunt cinci petale cari formeză corola florii; sub corolă vedem cinci foișore verzi, cari formeză caliciul, adică păhăruțul florii. Aceste cinci foi verzi se numesc sepale. Pe urmă vine. . . .

Eă: Bine! destul. Să urmeze *Micu*. *Micu* (continuă) Acum vine pistilul, acest fir mai gros de cât cele-lalte, er firușorele aste-lante sunt staminele. (Grăuntele ăsta din fund este ovariu, unde se păstrează oăle florii.

Eă: Bine, dar nu pré bine, căci

le tot gângănești. Ié să vedem, cine știe să mi-o spuie mai regulat?

Popoviči, Alexiu, Leon, Berbier, I. Sătescu (răspund pe întrecute) *Eă!* *Eă!* *Eă*, d-le Băltene!

Eă: Sî! Liniște! Ié să 'mî spuie Alexandru, căci nu mi-a răspuns de loc azi și-l văd cam nepăsător.

Al. Alexandrescu (răspunde liniștit,

ținnd o flóre în mâna stângă) La această flóre de cais ved mai întâiu în partea de jos cinci foișore verzi cari se chiamă sepale și formeză caliciul florii; al doile vedem cinci foișore albe numite petale și cari formeză corola florii; pe urmă ved mustăciorele acestea numite stamine, dar cel din mijloc uite, ăsta, se numește pistil. Acum, dacă smulgem sepalele, petalele, staminele cu pistilul, vedem că ne rămâne un fel de grăunte ca un mic bob de mazăre. Acesta este ovariu sau oariul.

Eă: Bine, Alexandre Acum *Wissner*, ié o flóre de salcăm și arată i părțile.

Wissner (sficios cum este din fire, incepe cam gângăvit, ținnd o flóre de salcăm în stângă): La această flóre vedem mai întâiu păhăruțul florii, care nu este format din foișore ca la florea caisului, ci are pe margini niște creteszuri; pe urmă vine corola, formată numai din 4 petale, uite astea; apoi vin staminele astea cu pistilul și pe urmă de tot vine ovariu.

Eă: Imî pare bine că n'ai uitat părțile din cari e făcută flórca. O să mai vorbim noi altă dată de flóre, dar acum să trecem la alt-ceva.

ESERCIȚIUL AL III.— MINCEA

Eă: (deschid a doua cutie și restorn pe masa mé o mulțime de minci. Școlarii rid ușor, șoptesc se miră:

„Aa!, — minci! ce o face cu ele?”)

Laurenția (întrebă tare). Ne dai și nouè din minciile alea?

Eü: Da, ecă daü fie-căruia câte una, dar să le păstrați bine și să nu le rupeți sforcica. *Berbier*, ie mincile astea și dă fie-căruî școlar câte una. Dă câte una, una lui *Benone* și el să le înainteze treptat vecinului său și acesta următorului până la cel din urmă de tot.

Berbier (impărțind mincile ȋiee:) D-le Băltene, aü mai rămas patru minci.

Eü: Adu-le încó, căci una imi tre-bue mie, una este pentru *Vulpian* care lipsește de o lună și mai bine, alta este pentru *George Alexandrescu*, care n'a venit astăzi, și una este mai mult. Ie să vedem are fie-care câte o mince ?

Școlariü (răspund toți. Da, d-le, avem toți).

Eü: (mă ocup mai întâiu de culorile minciü, de aceea întreb pe cei mai mici despre culorile minciü, ȋicënd :) *Titi*, ia spune'mi, cum este la față mincea ce ții în mână ?

Titi (răspunde cam întunecos) Pe o parte este roșie, pe ici este galbenă, ér pe dincóce este. . . .

Laurenția (vėdënd că întârȋiază *Titi*, i ie înainte și spune) albastră.

Eü: Așa este mincea care o ține *Titi* în mână; dar tu, *Benone*, ie spune'mi mincea ta, ce fețe are ?

Benone. Mincea mé este tot c'a lui *Titi*.

Eü: (Nemulțumit cu acest răspuns, de acea întreb pe *Proistosescu*.) Nu mă mulțumesc cu acest răspuns. Să'mi spuie *Proistosescu* fețele minciü sale.

Proistosescu (răspunde:) Mincea mé este pe o parte albastră, pe alta roșie și pe a treia galbenă. Tot așa sunt și cele-l-alte minci adică sunt tot de aceiași culóre.

Eü: Bravo, *Proistosescule*. Tu știi și vorba culóre.— Acum *Berbier*, spune'mi un lucru roșiu, altul galben și al 3-lé albastru, așa ca fie-care să semene c'o culóre a minciü.

Berbier. Cărămida este roșie, cója de lămăe este galbenă, flórea cicórei este de o culóre albastră.

Eü: Bine. Dar să mai spuie *Ionel*, *Mitică*, *Micu*, *I. Stătescu*, *Mauriciü*, câte un esemplu.

(Școl. răspund mai bine sau mai rău și eü dupe ce'l corig pășesc mai departe.)

Eü: (ocupându-mė de forma minciü ȋic tuturor școlariilor:) Să ie fie-care între amėndouă mâinele mincea sa și s'o învėrtescă între palme ca să se pótă încredința pe deplin, dacă mincea este lunguėtă, colțurosă, lătărăță sau rotundă.

Școlariü (răspund pe întrecute) D-le, uite, mincea este rötundă, nu este cu colți . . . nu este lungăreță. . . .

Eü: *V. Stătescu*, mai cunoști vr'un lucru rötund ca mincea ?

V. Stătescu. Da, d-le, cunosc. Așa este ghiulėua, cam așa este mărul, tărtăcuța și altele.

Eü: *Alessiü*, ce ȋici tu, sėmănă mincea cu tocul ăsta de condeiü său cu caetul ėla care se vede pe bancă la vecinul tėu ?

Alessiü (răspunde) Nu sėmănă, căci tocul este un lucru lung, caetul este un lucru lat în patru colțuri, dar mincea are forma rötundă.

Eü: Bravo, *Alessiü*. Vėđ că știi și cuvėntul formă. Dar să mai vorbescă și *Alexandru* și să'mi spună dacă mincea are aceiași formă ca banca sau ca pălăria sa.

Alexandru. Mincea nu sėmănă cu banca nici cu pălăria mé, căci é are forma rötundă, ér nu ca aceste lucruri.

Eü: Așa dar să știm că mincea are forma rötundă. Inșă și alte lucruri aü forma rötundă, precum sunt unii pepeni, ghiulele, și unele portocale, unii dovleci. Cine pótė să mai găsescă încă vr'un lucru cu forma

rôtundă ?

T. Popovici (răspunde) Tărtăcuța, glonțul...

Eă : Da, sunt unele tărtăcuțe care sunt cu totul rôtunde, dar sunt și unele lunguete. Să pășim însă mai departe : Fiți cu luare aminte. Be-none ! unde te uiți ? Laurentția și Titi, st ! nu faceți sgomot.

Eă : (voind să dau să completez ideea de poziții în spațiu, țiu mincea de sforicica ei cu drépta în fața mé, fără s'ating de masă și dicșcolarilor) cari țin asemenea mincea de sforicică. Ridicați drépta în față. Acum duceți mâna la drépta apoi la stânga. Duceți mâna în sus și apoi coboriți-o, dar să n'atingă mincea de masă. Acum înaintați drépta drept înainte pină când veți ajunge s'aveți brațul intins, uite așa ca al méu și apoi retrageți brațul

făcând róta la drépta, la stânga, ui-tativă-ți, cum faceă. Titi, Mitică, Stătescu Ión, apoi nu este așa, cum faceți ; căci uite cum trebuie să faceți, uite așa ! (și dicând eu le arăt de mai multe ori.) Acum depărtați brațul uite așa ! Aproțiați-l uite așa ! etc. etc. — Patane, repetă mișcările făcute de noi toți. Ecă eu ți le spui din gură.

Patan (se scólă în picioare și repetă după mine toate mișcările mincii făcute cu toți, spuindu-le și din gură ast-fel :) În față—La drépta —La stânga. —Sus. —Jos. —Inainte. —Róta la drépta, la stânga, departe, aprópe, aci, colo, etc.

Eă . Bravo, Patane. Să mai repete Leon, Popescu, Berbier.

Scolari (repetă cu gura dupe mine și fac mișcările spuse cu mincea.)

[Va urma].

Eniú Bálténu

CUM INVATĂ GERTRUDA COPIII SĂI

de PESTALOZZI.

(Operă compusă din 14 epistole)

Epistola întâia a lui Pestalozzi către amicul său Gesner.

Da, scumpul méu Gesner, în cartea mé numită „**Cercetări**“ esplicasem ¹⁾ toate prescripțiunile dreptului civil prin ineseși legile organisării corpului méu ; declarasem că, dupe mine, faptă nemorală este singură acé faptă care ar vătoma în ceva natura umană ; — era într'un moment, când înăuntru amenințau pasiunile, în afară violența ; cu puține escepții, toți contemporanii méi erau îngâmfați, aspiraă la putere și căutaă mesele încărcate cu tot felul de măncaări ; și eu ! ajunseseam acolo, în cât speram că un simplu cuvânt de adevăr, că niște simple noțiuni de drept erau s'aibă asupra lor o influență bună !

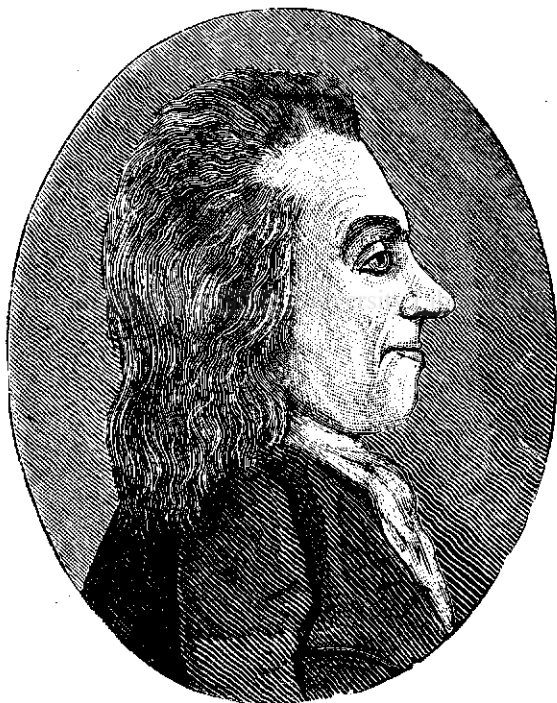
Cu tot përul méu cel cărunț, eram încă un copil, dar un copil cu mintea foarte turburată ! Chiar în acel timp, plin de

¹⁾ Veți No. 2 al acestei reviste, pagina 56.

turburări, aspiram tot-d'a-una la scopul vieții mele, dar eram mai exclusiv și mai rătăcit de cât or-când. Căutam să mă ating scopul, începând cu descrierea nenorocirilor poporului încă din vechime, esplicând cu pasiune dreptul civil și profitând de spiritul de revoltă care se arăta contra unor suferințe populare. La alte epoci ale vieții mele, proclamasem adevăruri mai importante, care fuseseră numai un sgomot de vorbe, fără miez, pentru urechile compatrioților mei : judece or-cine dacă ideile mele de acum n'ar trebui să le pară o nebunie !

PESTALOZZI

Părintele pedagogiei moderne.

Născut în 1745 și mort în 1827.

Acele adevăruri ei le acoperiră cu tină, ca tot-d'a-una ; ei remaseră cea ce erau, și se purtară în privința mé, cum ar fi trebuit s'o prevăd ; dar n'o prevădusem, pentru că, dat cu totul viselor mele, plutiam în aer, și pentru că egoismul nu mă deschidea ochii asupra ómenilor cu cari aveam de a face. M'am lăsat să fiu înșelat nu numai de cei iscusiți, ci și de cei nebuni ; în încrederea mé, atribuiam sentimente bune or cui venia și 'mă spunea vorbe frumoșe. Și totuș, póte mai bine

de cât or-cine, eu cunoșteam poporul și știam cauzele prostirii și degradării lui; dar nu voiam nimic, absolut nimic de cât desființarea acestor cauze și sfârșitul suferințelor poporului și firește ómenii noi, Elvețienii, cari aveau pretențiunii mai mari și cari nu cunoșteau poporul, găsiră că eu nu mă potriviam cu ei. Acești ómenii, cari în noua lor situație, semănau unor femei în primejdie și luaă cel mai mic fir de paiu drept un catart în stare de a duce statul la port, înșiși acești ómenii făcură o excepție pentru mine și mă considerară ca un fir de paiu de care nici chiar o pisică nu s'ar fi putut agăta. Cu toate acestea, ei îmi făcură bine, negreșit fără s'o știe și fără s'o vrea, ei îmi făcură atât de mare bine cât nu'mi aă făcut nici o dată ómenii. Ei mă făcură să'mă cunosc greșela, să'mă deschid ochii. Asistând, cu mare mirare dar liniștit, la schimbările lor de manevre pentru îmbunătățirea corăbiei în mijlocul pericolului. În cele d'ântăi momente de confusiune, disesem: „voiu să fiu dascăl de copii“; ei mă credură pe vorbă și avură încredere în mine în această privință. Mă făcu dascăl de copii, și de atunci susțiu o luptă care mă silește, fără voea mă, să împlinesc lipsurile științei mele și să biruesc neputința care m'a împeditat de a împlini proiectele mele.

Amice, îți voi spune de a dreptul tot ce am fost și tot ce am făcut plecând din acel moment. Mulțumită lui Legrand ¹⁾ dobândisem încrederea primului directorat în ce privia instrucția poporului, și eram gata să începem în cantonul Argoviei un program mare de educație, când Stanz ²⁾ fu dat pradă flacărilor. Legrand îmi propuse să aleg pentru astă dată acest oraș nenorocit și să'mă stabilesc aci reședința mă. Mă dusei acolo. M'aș fi dus până în strimtoarele cele mai retrase ale munților pentru ca să mă apropii de scopul meă, și, la Stanz, m'apropiam în adevăr de el. Dar inchipuește-ți situația mă: eram singur, cu desevêrsire lipsit de toate mijlo-

¹⁾ La începutul anului 1798, armatele franceze pătruseseră în Elveția și republica elvețiană fusese proclamată. E fu d'ântăiă guvernată de un directorat compus din cinci membri, între cari se găsia Legrand, admiratorul lui Pestalozzi.

²⁾ Stanz, capitala cantonului Bas-Unterwald. Locuitorii acestui canton refuseră să jure pe constituția unitară a Elveției; un corp d'armată francesă fu însărcinat de directorat ca să'l supună. Invierșunați de împotrivirea ce întâlniră soldații trecură prin sabie femei și copii și puseră foc orașului, la 9 Septembre 1798. Pestalozzi fu trimis aci la Stanz ca să îngrijescă de orfanii cari scăpaseră din măcel.

cele neapărat trebuincioase unei opere de educație; eu singur eram: intendent, contabil, servitor și aproape și servitor într-o casă ruinată, în mijlocul ignoranței, bolilor, al tuturor felurilor de împrejurări noie pentru mine. Numărul copiilor refugiați se ridică puțin câte puțin până la 80: erau de toate etățile, unii obrasnici, alții obișnuiți să cerșescă în public, toți, afară de rari excepții, ignoranți de tot. Să-i înveți să deslușească pe toți acești copii. Ce problemă de deslegat!

Eu mă pusei s'o desleg. În picioare, în mijlocul lor, pronunțam vorbe și îi puneam să le repete. Persoanele care asistară la aceste lecțiuni reușiră uimite de rezultat. În adevăr, acesta fu întocmai ca un fulger care luminează și dispăre. Nimeni nu înțelese natura acestei lucrări. Nici eu însumi n'o înțelesei. Era lucrarea unei idei simple care se afla în sufletul meu, dar despre care nu mă puteam da seama într'un mod deslușit.

(Va urma)

Eniū Bălténu

SURDO-MUȚII

Metóda de a'i face să vorbescă.

Negreșit că făcându-se neîncetat esercițiul de scótere de sunete cu surdo-muții⁽¹⁾, ei ajung s'auză din ce în ce mai mult; dar sunt și casurî unde articulația nu póte ajunge la acest rezultat.

În această privință D-l Magnat dice: „Din 20 de școlari ai mei, singurî doi pot fi puși între surdo-muții a căror surdzenie este completă, însă nimic nu probéză că mai târziu nu vor dobândi și ei un óre care grad de aud. Articulația acestor doi școlari nu este de loc guturală; din contră é este sonoră și deslușită ca și a celor trei din surdo-muții mei cari aud diapasonul“.

D-l Magnat conchide că sunt fórté puținî surdo-muți lipsiți cu totul de aud.

D-l D-r Bonafont, unul dintre inimizii școlei germane, susține că: „surdo-muții cari n'aud nimic nu pot învăța să vorbescă cu glas, să articuleze; de aceea trebuie să fie puși la învățarea semnelor cu degetele. Aceia însă cari aud diapasonul, dar numai aplicat pe craniul, nu și la óre-care dis-

(1) Veđi No. 1 și 2 al acestei reviste.

„tanță, ar pute învăța multe lucruri, dând o valoare convențională sunetului. În fine, singur surdo-mutul care *s'aude pe sine-insuși vorbind* ar pute învăța să pronunțe bine ore-cari frase“.

Un alt frances, D-l Dr. Colombat, dice : «surdo-muții cari, deși n'ar pute vorbi, ar pute scóte însă ore-cari sunete sau sgomote din gură, aceia pot ajunge să articuleze, să vorbescă cu voce. Și surdo-muții din nascere încă ar pute ajunge să articuleze, dacă s'ar intrebuinta o melódă bună“.

D-l Dr. Itard, tot Frances, afirmă că a patraparte din surdo-muți n'are de loc aud și că, dacă ei par mișcați de sgomotele violente, cum sunt detunările tunului, trăsnetului etc. nu dóră că ei le aud, ci numai că epigastrul lor simte sguduitura solului. Nici o învățatură nu le póte da puterea de a *audi* sunetele vocale, de și ei *ar pute ajunge să articuleze, să vorbescă cu voce, dac'ar privi la gura celor ce vorbesc și 'i ar imita*.

La tóte acestea D-l Magnat respunde : „Negreșit că surdo-mutul nu vorbește, pentru că nu póte imita sunetele ce n'aude de loc sau nu le aude bine. Mulți din ei aud sunetele vocale și le repetă destul de deslușit, dar ei nu vorbesc, căci le scapă adică nu pot prinde cu urechia modificările vocalelor prin consune. Așa : **am, ma** nu sunt pentru ei de cât **a**; **po, pom**, etc. nu sunt de cât **o**, etc. Din acéstă audire necompletă resultă că surdo-muții cari aud numai sunetele-sgomote, nu vor ajunge la vorbirea articulată prin mijlóce naturale. Dac'ar audi bine, ar pute ei singuri să imiteze sunetele și articulațiunile noastre; lipsindu-le însă audul, trebuie neapărat să aibe recurs la o învățatură artificială, pentru ca să póta spune cu voce vorbe și frase. Decî, mijlócele artificiale ce urméză să intrebuintăm pentru surdo-muții cari aud sunetele-sgomote fiind tot mijlócele intrebuintate pentru surdo-muții considerați *afoni* (adică cu totul lipsiți de voce) și unii și alții vor ajunge la acelaș rezultat, adică la *vorbire artificială* ca urmare a unei învățature artificiale. Să nu 'i despărțim dar in timpul învățaturei; căci orî-ce profesor de articulație știe că corigerea unui sunet rău sau a unei articulațiuni rele este cu mult mai gré de cât creațiunea unei articulațiuni sau a unui sunet la un copil surdo-mut care nu dă nici un semn de vorbire. Este drept însă că

„copilul surdo-mut care scöte regulat sunetele-sgomot, se în-
„timplă s'aibe ceva mai multă sonoritate și vibrațiune în cu-
„vinte, când ajunge să vorbessă“.

„Dar un copil, chiar dac'ar scöte din gät destul de bine vo-
„calele *a, o, u, e, i*, cea ce se întimplă förte rar, n'ar înainta
„cu mult mai repede de cât surdo-mutul *afon* (cu totul lipsit
„de glas), din causă că în consunele simple, se deosibesc 62
„de forme și casurî diferite, ér în consunele complexe se gă-
„sesc 106 casurî deosibite. Dacă la aceste consune se adaugă
„vocalele simple și compuse, diftongii, etc., apoi orî-cine
„pöte înțelege cât lucru are încă de făcut pentru a învăța să
„citescă și să scrie o limbă surdo-mutul care pöte emite câte-
„va sunete fără s'aibe conștiință de ele.“

Conclusia naturală este că surdo-mutul și cel care aude sunetele sgomote, în genere nu se deosibesc unul de altul, de acea eî trebuie să învețe împreună articulațiunea.

Scöla germană sau metoda articulațiunii

Noi am vedüt că sunt doë scöle cari se ocupă cu învățatura surdo-mușilor: scöla francesă și scöla germană, întrebuintând fiecare o metodă deosebită. Am vedüt de asemenea că metoda scölei francese învață pe surdo-mușii să vorbescă numai prin semne făcute cu mâna și să scrie; pe când scöla germană învață pe surdo-mușii să articuleze adică să scötă sunete din din gät și să pronunțe vorbe și frase cu gura. Metoda scölei francese se numește *dactilogie*, adică vorbire cu degetele; ér metoda scölei germane se numește *articulațiune*, adică vorbire cu glas.

Auđul s'a dat omului ca să primescă sunetele și vorbele ce se produc împrejururî, ér graul i s'a dat ca să 'și spuie altuia ideile, sentimentile și cugetările.

Omul lipsit însă de auđ nu pöte auđi nimic și nici spune nimic; de acea ómenii compătimitorii la sórta surđilor, după cum am mai đis, s'aú gândit la óre-care mijlóce artificiale, pentru ca să ușureze surferințele surdo-mușilor, lipsiți de mijlócele naturale. Cele mai nemerite mijlóce artificiale aflate până acuma pentru ușurința bieșilor surdo-mușii, le știm acum, sunt cele aflate de scöla francesă și de scöla germană.

Fie-care din aceste doë scöle se silește să dovedescă lumii că

mijlocele sale sunt cele mai bune ; de aceea ele își fac imputări una alteia.

Ast-fel școla francesă impută articulațiunii (școlii germane) că, pentru obținerea sunetelor vocale și articulate, întrebunțază niște mijloce artificiale cari fac rău nu numai copiilor surdo-muți, ci și persoanelor asistente.

Școla germană însă protesteză contra acestei acușățiunii susținend că, dacă s'aun putut vedé unde-va asemeni mijloce revoltătore, apoi acesta a venit numai de la nepriceperea dascălului, ér nu de la metodă.

„Cu tóte acestea, dice D-l Magnat, trebuie să recunóștem „că or-ce metodă s'ar întrebunța, neapărat este ceva silii, „artificial, și că școlarii sunt puși să facă silințe contrare naturei lor ; căci se știe că pentru surdo-mut e tot așa de puțin natural de a se exprima prin articulație saun prin dactilologie ; amândoé aceste forme sunt de o potrivă mórte „pentru el : *arta trebuie să le dé viață*“.

Cu tóte că surdo-mutul nu póte ajunge să vorbescă ca copilul auditor ; dar vorbirea articulată exprimând repede cugetarea i dá o idee mai clară, și mai vie, despre ceia-ce i se vorbește și puțința de a scrie corect ; ér în privința relațiunilor sociale mutul, articulând și observând continuu, se familiariză mai curénd cu lumea de cât scriind cu creta, cu creionul, etc.

Față deci cu aceste mari folóse aduse de articulațiune, nu trebuie să ne pară rău că surdo-muții perd lung timp pînă să ajungă a vorbi puțin cu voce.

Dar óre surdo-muții cari vorbesc și cugetă cu ajutorul degetelor aun ei vr'un folos mai mare de cât cei cari învață articulația ? Nu este óre o pedépsă de a vorbi și de a medita cu degetele ? Nu 'ți face milă, când veđi pe un surdo-mut invèrtindu-și și sucindu-și degetele ?

Superioritatea articulațiunii însă asupra dactilologiei a recunoscut-o însuși călugărul Sicard, fondatorul școlii francese, când a đis că : „pentru a ajunge la cé mai mare devoltare a sa, invětătura surdo-muților trebuie să îmbrățișeze „articulația“. Acesta a đis'o mai târđiú, dupe ce el o respinsese.

[Va urma]

Eniú Bálténu.

Solemnitatea distribuțiunii premiilor la Bârlad

La 29 Iuniu, ca în tótă țera, așa și în orașul Bârlad, s'a săvârșit solemnitatea distribuțiunii premiilor la tóte școlele publice, primare și secundare de ambe-sexe.

Lume era fórté multă, aglomerată, fără nici o ordine, in localul și grădina prefecturei.

O deosebită impresiune făcu asupra publicului un discurs bine rostit de tînărul student *Petru Sion*, unul din primii elevi absolvenți ai liceului local.

Citind acest discurs, am văduț că el nu conține numai simple laude și vorbe deșerte, cum se vede de ordinar în multe discursuri pronunțate la asemeni ocațiuni; ci, din contră, el este plin de mied și încă mied bun. Meritele acestui discurs se resfrâng asupra tînărului P. Sion și asupra liceului Bârladén. In adevăr, acest discurs, pe lângă acea că este o oglindă credinciosă a unui tînăr al cărui suflet este plin de idei frumoșe și de sentimente nobile, apoi mai arată că autorul sêu posedă fórté bune cunoștințe, cea ce insémnă că a avut o bună școlă și că el este cu deosebire inteligent. Ceva și mai mult. Autorul probéză că posedă și cunoștințe pedagogice, cea ce n'a putut învăța în liceu, ci singur aparte.

In genere acest discurs conține lucruri fórté interesante chiar din punctul de vedere pedagogic, de acea, incredințați că facem plăcere cititorilor noștri, îl reproducem și noi după jurnalul, *Tutova*, de joí 4 Juliú, a. c.

Écă discursul în cestiune.

- »De n'a perit Românul când órdele barbare,
- »Venia ca și lócuste in agrii semănați.
- »Trăind fără de milă, răpind fără cruțare,
- »Lipsind pre fii de tată, și pe surorí de frați!
- »Acum când brațu-ți ager in lume-í cunoscut,
- »Tu, bravule Române, mai cređi că ești perduť?•

Da! Onorată Adunare, nemuritorul poet redestéptă în sufletele generațiunilor renascénd aceste adevăruri istorice; încuragieză și înalță inima ficcărui-a către sublimul ideal al perfecțiunii; făcéndu-ne statornicí în credința strămoșilor noștri ca să nu desperăm nici-odată de menirea nóstră, de vitalita-

tea noastră. ci, *să lucrăm, să lucrăm neconteu*t pentru lumina-rea glorioasei noastre ginte.

Mi permit, în mijlocul acestei imposante serbări a muncii intelectuale, în fața acestei distinse adunări, de a rosti puține cuvinte, care nu pot fi decât expresiunea cé mai adâncă a recunoscinței, ce o datorim noi junimea studiósă, părinților noștri spirituali, cari au sădit în sufletele noastre scumpul dor al muncii moralei și științei.

Onorată Adunare!

Ca și un călător care 'și îndrăpță pașii săi spre un munte, după o călătorie lungă și plină de pericole, aruncându-se din stâncă în stâncă, trecând rîpi prăpăstioase, în fine ajunge pe vârful muntelui, obosit și slăbit în puterile sale, și acolo găsește o pajiște verde, un aer curat și plăcut, un izvor limpede ca cristalul, o natură atât de încântătoare încât îl face să uite greutățile ce a avut să înfrunte spre a ajunge acolo, și de aci 'și îndrăpță ochii în vale, de desubtul orizontului său, contemplăză întréga natură, vede câmpii, rîuri, păduri, orașe, sate, în fine o priveliște, un spectacol atât de măreț, atât de sublim, că ajunge să recunoscă și să laude atot-puternicia și măretria acelei providențe, a acelei ființe creatóre care cu o mână de pictor a depins acest tablou măreț numit: „*Natură*“; tot astfel și eu astăzi, după o călătorie de 11 ani, mă ved sosit la prima tréptă a muntelui, și de aci arunc o privire retrospectivă asupra acestui tablou măreț, numit: „*Societatea*“, și a carii vitalitate, al carii progres depinde de la 2 condițiuni esențiale: „*Instrucțiunea*“ și „*Educațiunea*“.

Instrucțiunea, adică desvoltarea facultăților intelectuale și dobândirea de cunoștințe din ce în ce mai întinse; și Educațiunea, adică înobilirea sufletului, înălțarea sentimentelor, înfrumusețarea inimei; aceste două elemente, care completéză unul pe altul care unul fără altul nu are nici o valóre; căci de multe ori vedem în mijlocul societății pe lângă o intelegință cultivată, un caracter injosit, o inimă servilă, un suflet degradat, dic: aceste două elemente: instrucțiune și educațiune sunt de neapérată trebuință, pentru ca un popor să se ridice și să scape de jugul aspru al ignoranței și superstițiunii, să éasă din starea barbară și naturală în care era, și să pótă intra în

concertul popórelor civilisate. Un popor, care nu este luminat și virtuos nu se póte governa prin el însuși, și nu póte deveni, sau de devine un moment, nu póte rămâne mut, timp liber. Istoria întrégă a umanității ne demonstrează această veritate. Una din convicțiunile mele cele mai tari și scumpe este că tóte aspirațiunile generóse și nobile ale unui popor se vor realiza una după alta, dacá va apuca cu o tenacitate convinsă și cu o energiá nestrámutatá calea care conduce la luminá și virtute, la dezvoltarea inteleginței și la înobilirea inimei. Fie-care pas ce face un popor în instruciune și educatiune, e un pas care 'l apropie de libertate și justitie.

În orí-ce stat guvernele nu trebuie să cređă că singura condițiune de prosperitate este numai înmulțirea legilor și aplicarea lor, ci mai mult de cât asta e crearea de bune institutiuni, răspândirea unei bune instruciuni și educatiuni. Forá îndoielá trebuie legi, cari să reprime réul, să pedepsescá abusul, bunele instruciuni însă, instruciunea și educatiunea preîntimpină perversiunea moralá, și intelectualá, priuna sorginte a tuturor perversiunilor.

Guvernele trebuie să mai înțelegá că economiile cele mai réu chibzuite sunt cele ce se fac în instruciune; arate-și mila pentru banul contribuabilului în alte cheltuele, dar pentru instruciune să svárle cu amândoué mâinile; căci aruncá pe un teren productiv care va produce fructe și va trage un profit îndecit. *Jules de Saint Simon* ȓice; „*Dați instruciiei tóte miliónele de care are trebuință și să nu vè pará réu de dênsele*“ Un vechiú profesor de Economia Politică de la Universitatea din Iași și fost ministru, *Ión Stratu*, ȓice: „*Economiile cele mai réu înțelese sunt cele ce se fac cu instruciunea publicá, care este menită a întórce cu prisos înapoi națiunii capitalul ce se cheltuește pentru é.*“

Disele acestor bărbați se confirmá de istoria tuturor popórelor, în acord cu datele economiei-politice care ne spune, că prima și cé mai abundantá sorginte a avuției unui popor e instruciunea. Poporul care scie mai multá carte, ne spun toți economiștii, este cel mai avut dintre popóre, chiar când solul, ce locuesce, este arid și improductiv. Să luám ca esemplu pe Olanda, o țará plină de bálti, amenințată la fiá-care moment de a fi inundată de apele mării; Olanda, cu tóte acestea,

este una din țările cele mai avute din Europa, și cauza este pentru că la Olandezi, *instrucțiunea* este o neobosită preocupare. Statul și instituțiunile particulare nu cruță nimic pentru a o răspândi în toate clasele și în toate ramificațiunile arborelui social.

Ca să întăresc și mai mult cele șise, voi spune opiniunile mai multor bărbați mari și filosofi asupra influenței ce eșercită *instrucțiunea* și *educațiunea* asupra unui popor. *Jules de Saint Simon* șice; „*Poporul care are cele mai bune școle, este cel d'întâiu dintre popóre; deca nu e astăzi vâ fi mâine*“. *Dupanloup* șice: „*Educațiunea este acea care face mărirea popórelor și menține lustrul lor, care întâmpină decadența lor și la trebuință îi ridică din cãdere*“.

Marele filosof german Leibnitz șice: „*Fă-mă stăpân pe educațiunea junimii unei națiunii și voi fi stăpân pe datinele viitoare ale acelei națiunii*“.

[Va urma]

A P E L

Cãtre domni proprietari, cãtre comune și cãtre or-ce persoană care ar dori s'aibă un bun învătător și maestru de tâmplărie.

D-I Christ Ștefănescu (Reverénu) deși lipsit de mijloce a absolvit cursul școlii de arte și meserii din Ploiesci de la care are *diploma de maestru în tâmplărie*; a absolvit și cursul școlii normale tot din ploiesci, de la care a luat *diploma de capacitate* pentru învătător.

Și **acum dorește să găsescă o comună mai bună**, fie în or-ice județ, unde pe lângă postul de învătător să pótă practica și meseria tâmplăriei, deschidénd un mic atelier.

Cât ar fi de bine ca fie-care învătător să pótă învêța pe școlari și câte o meserie! Fie cel puțin ca de acum înainte să ne punem pe acéstă cale!

Or cine ar dori s'aibă pe d. Christ Ștefănescu (Reverénu) de învătător și maestru se va adresa la redacția noastră sau de a dreptul la d-sa în Ploiesci, strada Plășilor No. 383.

Invătătorii sătești și metodele de învătământ

Intre multele scrisori primite la redacțiunea revistei noastre s'a primit și una de la D-I Mihail Niculescu, învătător sătesc, însoțită de rugăciunea de a o da publicității, cea ce și facem, pentru ca să se vadă de cetitorii noștri cele cuprinse. Redacți-

unea primește cu plăcere lucrarea Dl-ului Niculescu asupra metodelor de învățământ, făcându-și negreșit observațiile sale.

Étă scrisórea în cestiune :

Pré respectable, Domnule Bálténe,

Revista **„Lumina pentru toți**, dirigită de Domnia vóstră, respunde unei necesități simțite de toți iubitorii de cultură și mai cu sémă de corpul didactic primar, și aparițiunea ei a fost salutată cu bucurie de toți adevărații Români. In special, pentru învățători, această frumoasă revistă va fi un adevărat izvor de lumină, unde și vor adăpa sufletul cu atâtea cunoștințe folositoare, indispensabile misiunii lor. In adevăr, diare politice avem destule, pe când diare pedagogice, literare ori științifice n'avem, trebuie s'o mărturisim, de cât forțe puține. Étă pentru ce importanta Domniei-vóstre revistă e bine-venită printre învățători; Étă de ce pot afirma, că nu fără cuvânt unele persoane au salutat cu numele de Mesia cel asceptat revista. „*Lumina pentru toți*“ Cea ce ne întăresce însă și mai mult în această credință e, fără indoólă, amintirea frumoșelor Domniei-vóstre antecedente ca revisor școlar, în care calitate ați știut căștiga cu drept cuvânt iubirea, stima și admirațiunea învățătorilor. Spre a se puté folosi însă și mai mult învățătorii, cred nemerit a se trata pe larg în interesanta Domniei-vóstre revistă cestiuni de metode didactice arătând, care e calea cé mai facilă de propunerea fie-cărui studiu, se înțelege, întru cât privesce cercul învățământului primar, basa instrucțiunii în genere.

In acest scop, dacă 'mă veți permite, promit a vorbi însu-mi pe larg în aceste colóne, asupra fie-cărui studiu în parte și a expune modestele mele odservațiuni asupra metodelor de învățământ, fructul experienței de mai mulți ani în calitate de învățător și sub-revisor școlar al județului Ilfov.

Salutându-vé respectos, vé rog, Domnule Bálténe, să vine-voiți a primi asigurarea profundului meu devotament.

Michail Niculescu

învățătorul șólei de băeți din comuna
Bănésa-Heréstreu (Ilfov)

1885 Iuliú 19

MICA BIBLIOTECA POPULARA

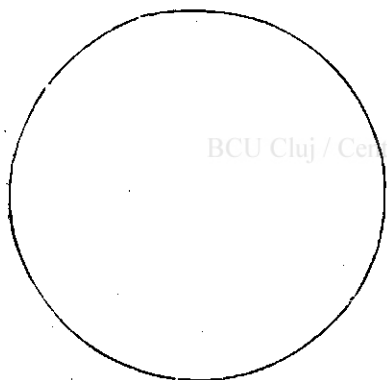
„Lumina pentru toți“

STUDIUL NATUREI

prelucrat pentru popor de ENIÚ BÁLTÉNU.

Tot asemenea este și cu luna. Când ce s'a dovedit pe deplin în ziua de é este plină ni se pare rötundă și astădi. „Dar, când te uiți la lună, cu toate astea pe fața ei se află, urmă unchiú meu, o veți de formă munți și văi desțul de mari, cea, rötundă și lătărăță, întocmai ca

» un disc (taler), ca o masă rotundă.
 » Tot așa ni se pare și soarele. Soarele
 » și luna sunt rotunde, au formă a-
 » prope sferică, ni se par însă lătă-
 » rețe, numai pentru că sunt foarte
 » departe de pământul pe care locuim
 » și noi știm că ochiul omului are un
 » orizont mărginit, adică nu se poate
 » întinde de cât pînă la ore care de-
 » partare. Acum, dac'am voi să fa-
 » cem pe hârtie, pe placă sau chiar
 » și pe nisip forma lunii sau a sore-
 » lui, așa cum le vedem, atunci ar
 » urma să facem și noi un cerc ¹⁾
 » trăgînd împrejurul o linie rotundă
 » (curbă), ec'asa (și dicînd ast-fel

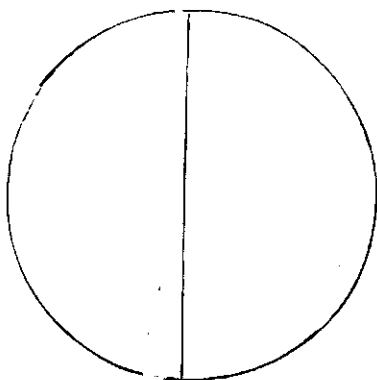
» unchiu meu descrie pe nisip o
 » circumferență), și care linie se che-
 » mă *circumferență*, care pe româ-
 » nește va să dică linie dusă împrejur.
 » Ei bine, dacă ne am sui în lună
 » și ne am uita de acolo la pământ.
 » l'am vedé și pe el în formă rotundă
 » și lătărăță. Ba însuși pepenele ăsta
 » mare și rotund, privit din depărtare
 » ai să-l veđi tot de formă lătărăță.

¹⁾ Asupra vorbelor *cerc* și *circumferență*
 unchiu meu se opri un moment și 'mî des-
 lusi că în carte se numește cerc un disc, un
 taler, un fund de butie, de butoiu, o față de
 arie, și așea mai departe, ér marginea ace-
 stor lucruri se numește în cărți *circumfe-*
rență (adică dusă împrejur) de la *circum*=
 împrejur și *fero*=duc.

» Și pentru ca să nu mai aibî nicî
 » o indoelă, ecă eú o să mă suiú
 » colé sus pe stîncă asta și o să-l ri-
 » dic într'o mână, ér tu du-te colo,
 » pe deluțul ăla și-l privește. Ai,
 » dute.“

În câte-va minute, fie care se a-
 fla la locul arătat. Privind eú din
 depărtare pepenele, de abia-l zăriam
 întocmai ca un mic taler. Dupe ce
 ne coborîrăm éráși la locul de obser-
 vație, unchiu meu imi esplică mai
 departe astfel : » Dac'am voi să fa-
 » cem éráși pe hârtie, pe placă sau
 » și pe nisip forma pepenelui rotund,
 » a ghiulelei, a lunii, a sórelui sau a
 » pământului, însă această formă s'a-
 » rate aceste corpuri ca cum ar fi
 » străpunse, drept prin mijloc de o
 » osie (axă), atunci ar trebui să du-
 » cem prin mijlocul cercului fă-
 » cut adineóré, o linie dréptă astfel,

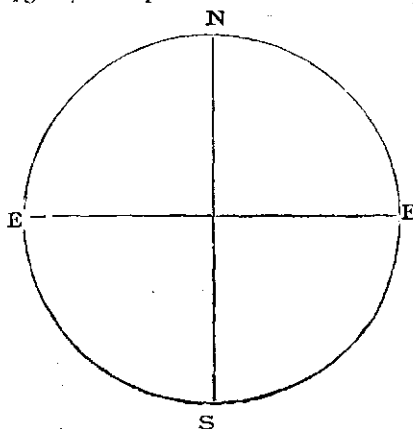
N

S

(și vorbind unchiu meu duse axa)
 » care linie închipuește *axa*, ér că-
 » pêteale ei închipuesc cei doi poli.
 » Acum, dacă încingem pepenele,
 » drept preste mijloc, c'o ață. uite
 » așa, în cât ața să fie deopotrivă
 » depărtată de cei doi poli ai pe-
 » penului (din care unul e códa și
 » altul flórea), locul pe unde încinge
 » această ață se chiamă *ecuator* (equa-

tor), adică tăietor în două părți egale, de o potrivă.

„Er dacă l'am puté încinge, așa în cât linia să trecă prin cei doi poli, dupe cum acest pepene este încins cu ată de la coddă peste flóre, pînă éarășî la coddă, atunci acé linie ar fi meridianul pământului.”

„Acum, ie spune și tu, îmi dișe unchiu meu, tot ce ai înțeles despre forma pământului, dar ie în mână pepenele.”

Atunci eă, luând pepenele în mână

ii spusei că pământul este rötund, cam ca acest pepene; de aceea, în cărți se chêmă sferă sau glob, și linia care l'ar străpunge dintr'o parte într'alta, cum ar fi la pepene prin coddă și flóre, o asemenea linie se chêmă *osie* sau *axă* ale cărui căpătăe se numesc *poli*. Dacăm puté tăia pământul în două, dupe cum se taiă acest pepene, atunci fie-care jumătate de pământ s'ar numi *emisferă* adică jumătate de sferă. Dacăm încinge pământul c'o linie peste mijloc, drept pe la jumătate, uite cum este încins acest pepene, atunci acéstă linie s'ar numi *ecuatorul pământului*. Er dacă l'am încinge, așa în cât linia să trecă prin cei doi poli, dupe cum acest pepene este încins cu ată de la coddă peste flóre pînă éarășî la coddă, atunci acé linie ar fi *meridianul pământului*.

„ Bravo! strigă unchiu meu, acum vöd și eă, nepöte, că ești priceput și că o să poți înțelegé cea ce am de gând să-ți spuî mai departe.

[Va urma]

O ARUNCATURĂ DE OCHIŪ ASUPRA EDUCAȚIUNII

de

M. C. FLORENTIU

De aci înainte acest studiū devine din ce în ce mai interesant, mai ales în ce privește educațiunea femeii; de aceea continuăm încă a reproduce din el părțile principale.

Și spre a vē încredința despre acéstă, urmăriți pe acest mic filosof, pe care, după ce l-ați privit atât de indiferent și inuman pe stradele unui oraș, îl găsiți, într'o di frumoșă, pe o câmpie smăltată cu flóri, jucându-se cu smeul, mincé etc. Adresați-ve la dânsul, spuneți-i că vrăjmașii patriei sunt la hotarele ei, aū să intre într'ensă, să ucidă pe mama lui și să-l iea captiv și că totul nu depinde de cât numai de la voința și curagiul seū!... Și îndată l' veți vedé că tresare ca dintr'un vis, ca dintr'un somn adânc! Condamnă plăcerile jocului, disprețuesce mörtea și numai adöră de cât virtutea! L'ați metamorfosat! — Iată-l devenit eroul de la Maratone, gata a muri la Termopile pentru datorie, la

Philipi pentru libertate, la Valea-Albă și Călugăreni pentru patrie. *Iată sufletul, iată ființa misterioasă, căreia să adresăm educațiunea*

Dar cui vom încredința această educațiune? Da-o vom filosofului logicului? Nu, pentru că între ei și copil se află un haos nemărginit și nestrăbătut? Da-o vom preotului, ca ministrul celui mai mare mișcător al ființei umane? Nu, căci umilitorea pozițiune, în care să găsește, nu-l permite a se administra după adevăr nici însuși pe sine! Da-o vom profesorului, dascălului? Nu, căci el primește copilul deja format în obiceiuri ca și în materie, și pe lângă acesta, în scurtul timp ce rămâne cu dânsul, i se pretinde atâtea lucruri de urmărit, în cât nu i se mai lasă nici un moment pentru a mai vorbi și despre educațiune. Da-o vom dar mentorului lui Fenelon sau guvernorului lui Rousseau, înțelegi în simpla însemnare a vorbeii? Nu, căci valetul chemat a administra un copil, nu va face din el de cât iarăși un valet, pentru că nimeni nu poate da altuia din ceia ce el nu are. Da-o vom în fine părintelui, ca celui ce ie parte la toate mișcărilor și greutățile ce procură copilăria? Nu, pentru că pe lângă asprul, meditativul, nepacientul său caracter, unde va găsi el timp a observa fie-care înclinare a acestor suflete tinere și inocente, spre a înfrina apucăturile rele și favorisa bunele dispozițiuni? Nu are el ore alte necesități de urmărit, spre a câștiga și a susține viața sa și a familiei sale? Nu este el o funcționar, artist, industriaș, agricultor, comerciant, etc., și mai mult de cât toate nu este el ore cetățen? Cum dar, când chiar am presupune o excepțiune în natura bărbătească, va pute găsi el mijlocul spre a da copiilor săi ace învățătură și acele exemple de toate minutele, spre a-i obicinui să alunge răul și să practice binele? Așa dar educațiunea este cu neputință și părintelui. Cui o vom încredința dar? Mai există vre-o putere mai mare și de cât toate acestea, ori pretențiunile noastre nu sunt de cât nisece zadarnice închipuirii?

Să nu ne amăgim că totul s'ar concentra aci. Există încă o putere mult mai mare și mai energică decât toate acestea. Există încă o putere, cu care Creatorul Universului a încoronat uvrăgiul său, a ilustrat și fecundat genul uman. Există încă o putere, care nu inspiră de cât iubire, încălzind toate simțurile și întinerind toate sufletele!.. Această magică putere, această seducătoare flăcă, care înalță colorul naturei, este femeia, este mama de familie. Ei dară, și numai ei este încredințată prima conducere, prima educațiune a genului uman, pentru că numai singură e știe suride copilăriei, numai e știe pricepe acel misterios și plin de farmec limbăgiu ce se arată la copil la vârsta de șese luni; numai e în fine poate înțelege acel minunat și grațios mod de convorbire cu ace debilă dar predominantă creatură, care nu corespunde la dragostea ei decât în limbăgiul mesagerului lui Noe, purtător al ramurei de oliv!

Dar cari sunt grijile și preocupațiunile celor cari țin în mână puterea și mijlocele de a ridica această a doua putere creatrice a genului uman la adevărata ei mărime, de unde apoi binefaceriile sale să se resfrângă asupra fie-cărui individ în particular și a societății în general? Care este sistemă de învățământ ce este destinată femeilor, conform naturei și rolului ce suut chemate a juca ele în societate?

Pină să ne răspundă și nouă cine-va la aceste întrebări, să vedem printr'o repede privire, care a fost starea femeii în toți timpii. Deschidând istoria lumii, și privind printre secolii, vedem că sorta ei a fost cea mai tristă și cea mai umilitoare, nefiind nici odată în raport cu destinația și înțelegința ce i-a oferit natura. Căci de vom lua, ca exemplu, timpii patriachilor, numiiți *etatea de aur*, vom vedea că barbatul lepăda pe femeia sa ca pe o haină de care se îndestulase! Și acesta o facea în deplină libertate, fiind că totă puterea societății se concentra în persoana lui, ca unul ce era în acelaș timp preot, judecător și rege! În India și Egipt, prelinse *focarul civilizațiunii* antice, femeia nu era decât o umilă servitoare, supusă capriciilor bărbatului, și silită, în clasele mai înalte ale societății, să se sacrifice pe mormântul consoțului său! Dar o civilizațiune ceva mai savantă, de și tot barbară, despuia pe bărbat de acel crud despotism, și 'l înlocui cu acele guverne republicane, atât de mult cântate de lumea veche și adorate de contemporanii! Cu toate acestea pozițiunea femeii nu câștigă mai nimic.— În Grecia, acea țară privilegiată, unde se dice că omul luă *posesiune de geniul ce i-a dat Dumnezeu*, condițiunea femeii ținea în acelaș timp de femeia degradată a Orientului și de femeia semi-civilizată a Occidentului, căci dacă era căutată pentru frumusețea ei fizică și respectată pentru acesta ca mamă și cetățenă după cum ne arătă capetele d'operă artistice și literarii ale Greciei, era neconsiderată ca ființă intelectuală și morală, fiind pusă sub cea mai mare dependență, neputându-se bucura, dacă avea nenorocirea să părăsească pe consoțul său, de cât de drepturile unei slave, pusă sub tutela fiilor săi, nepermitându-i-se a face nici un act fără consimțimentul și semnătura tutorilor ei! La Romani, acei mândri regi ai lumii, prelinși de cea mai mare practică a justiției și virtuții, femeia n'avea altă sortă peste a Grecilor, de cât că bărbatul avea drept absolut asupra vieții și morții copiilor săi, contra căruia femeia, adică muma nu putea de cât să plângă, pentru că dreptul ei conjugal era atât de jos, în cât bărbatul își permitea adese să incredințeze principalului său sclav chiar grija de a 'i bate pe femeie! Argument la această putem aduce, pe lângă alte multe, pe eunucul lui Justinian, care cutesă să ameninte pe imperatrice!

Dar și acești timpii de *ferică civilizațiune* dispărură și se înlocuiră cu noe neguri de barbarie, din cari eșiră acele uricioase guverne feudale, ce fură isvorul atâtor torture și crime contra virtuții și umanității, prefăcând mai totă Europa într'o turmă de sclavi! Aci femeia fu și mai grozav strivită, căci dacă în trecut avusese nenorocirea a fi considerată, când ca umilă servitoare și când ca consoță deposedată de ori-ce drept, dar avusese cel puțin acea particulară și dulce fericire de a se bucura de grațiile ce-î inspira grupa sa de copilași, pe când în acest nenorocit timp, nu numai că e fu lipsită și de această mângiere, dar fu încă condamnată la cea mai spăimântătoare tortură, de a-și vedea un singur copil îmbrăcat cu toate onorile și bunurile familiei, și pe cei-alți asvirlți pe strade, în miserie, în prada acelei morți timpurii, a acelui scârbos celibat!... Acum sclavia ei ajunsese la cel mai după urmă grad. Avea voce și nu putea striga, ochi și nu putea plânge, inimă și nu putea să se în-

duioșeze! Dragostea ei atât de jefitoare, nu-î permitea în fața acelor seltbatice crușimi ale politice și credinței, de cât să gémă în ascuns, scoțând acel înăbușit și sfășietor suspin, repetat cu atâta foc de un mare poet: Dumnezeu n'ar fi putut cere nici o-dată de la o munnă un asemenea sacrificiū!

În acest timp de grozavă tortură pentru femei se născu cavaleria, care inspirată de înaltele și bine-făcătorele sentimente evangelice pentru nenorociți și apăsăți, acordă protecțiunea ei veduvei și orfanului, creând o noă eră pentru femei. Cristianismul prin universalul său spirit de caritate și indulgență, desvoltând principiul de dreptate între omeni, stabili ore-care egalitate între cele două sexe, dând societății o noă fasă. Acum femeia prin impulsinea morală, către regiunile curățite ale înțelegerii, începu a se ridica la vederea tuturilor și a câștiga un grad mai mare de autoritate prin modificarea moravurilor ei, înobilate de puritatea și sanctitatea religiunii, ce-î deschidea o cale noă. — Apoi cu progresul civilizațiunii modificându-se și ameliorându-se din ce în ce mai mult legile societății, s'a modificat și ameliorat și sôrta femeii, ajungând la starea în care se găsește astăzi.

[Va urma]

DIVERSE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O infamie a călugărițelor catolice din Bucuresci

Călugărițele din institutul Sânta Maria, de la Pitar-Moșu, desfășură ura germanismului contra fetelor franceze ce sunt încredințate creșterii lor. Așa acele jesuite, când vor să cheme o fată francesă, în loc d'a o numi, o strigă: *Hei, la Grande Armée! Hei, la Grande Nation! Hei, la nation qui a chassé dieu du Panthéon!* și alte cuvinte insultătoare, cari fac pe copile a nu iubi Francia, spuindu-le că Francesii sunt un popor ateu, francmason, inimic al religiei.

Fetelor evreice le strigă: *Hei vechiul testament! N'auđi, talmud! Fiica lui Israil!*

Româncelor nu le ȃic nimic dar le scólă de la ora patru dimineața și le duc la biserică să se rógue după ritul papistășesc.

„Resboiul Român“

Ecă un exemplu de purtarea acestor călugărițe către românce.

În decursul unei Iunie, acest an, profesóra de lucru de la această scólă catolică lovi c'un baston pe o fetiță de 8 ani a preotului N. Demetrescu, de la biserica Sărindaru. Loviturile au fost atât de rele în cât fetița a suferit mai multe ȃile și n'a putut lucra cu mâna peste care a fost lovită. A doua ȃi după bătac muma copilei ducându se să cercețede vina pentru care fetița a fost ast-fel pedepsită, și adresându-se directórei, profesóra de o cam dată a tágădui; dar fetița declarând cu sinceritate faptul, directórea a început s'o certe că de ce spune că a fost bătută și a început să arate ușa atât tetiței cât și mamei ei într'un mod cu totul necuviincios.

Bine voescă onorabilele autorităţi a lua măsurî serioase în privinţa acestor călugăriţe cari se cred într'o ţară cucerită cu armele. **Eă.**

Tiganul și chibriturile plesnitoare. Moș Vasile, țiganul, auđise că sunt chibrituri care pocnesc tare când le aprinđi, de aceea se duse la cărciumar și 'i diše:

„Dă-mi și mie, jupâne, un chibrit de cari plesnesc, ca să plesnescă „și copiii mei acasă ca ai lui vėru Stan.“

(Din anecdotele Comunicate de
D-nul A. G. Popescu învățătorul Com. Iléna, Ilfov)

D-l Aurelian, fost ministru, a primit o scrisore de la ministrul de comerciú din Pesta, rugându-l să ié parte la congresul economic ce se va ține în Septembrie viitor. D-l Aurelian ar fi refuzat.

Onóre directiunii Căilor ferate române. D-l G. Cantacuzin, directorul drumurilor de fer române, a dat ordin ca toți funcționarii de la căile ferate să porțe haine făcute din stofe fabricate în țară.

Dacă toți superiorii feluritelor servicii ar lua o asemenea măsură; de signr că s'ar face o bună încuragiare industriei ce începe să se ridice.

Dar numai ca aceste măsurî să se aducă la îndeplinire și să nu fie numai pe hârtie, cum s'a întemplat cu costumul corpului didactic.

Ia inchipuește'ți că totă armata, toate școlele, toate penitenciarele, tot corpul didactic, toți telegrafistii și toți postașii, în fine toți funcționarii ar purta rufărie și haine făcute numai din țesături produse în țara noastră, de și pôte nu așa de fine ca cele streine, inchipuește'ți, dic, că totă această sumă de lume ar purta efecte de îmbrăcăminte făcute numai din țesături produse în țară și atunci ți-ai face o idee despre avéntul ce s'ar da industriei române. Onóre dar d-lui G. Cantacuzin.

BIBLIOGRAFIE

„**Țara Nouă**“ revista științifică politică economică și literară, redactată de d-l I. Nenițescu, apare de 2 ori pe lună, abonamentul de 10 lei pe an.

Numerile 13 și 14 au sunarul următor.

1) Raport despre comerciul exterior al României; 2) Racul și bróscă (baladă); 3) Un cuvint asupra familiei; 4) O potienire a spiritismului; 5) Dus și întors (poesie); 6) Corespondență.

Redacția și Administrația în Pasagiul român, 12.

ȘARADA No 1. (de A. G. Popescu învățat Iléna, Ilfov)

Cuvéntul incepător,
Sunt obiect împilător.
Al doilé, vreți să-'l știți ?

Pe cer lesne mă găsiți.
Întreg sunt copac frumos
Ce creșc în codru muntos.

EDUCAȚIUNEA

PENSIONAT DE BĂEȚI

AL LUI

= ENIŪ BĂLTÉNU =

aflat acum

Intre strada Cernica No. 4 și strada Negustori No. 7
[Peste drum de Biserica cu Sfinți]
BUCURESCI

La Sf. Dumitru viitor (26 Octombree 1885) se mută în altă casă mai mare și mai bună, **Calea Moșilor 138. — București.**

In acest pensionat se primesc școlari

Interni, Externi și Demi-interni pentru
clasele **Primare, GIMNASIALE și Comerciale**

Este speranță că acest an se va înființa și grădina de copii (Kindergarten)

Acest pensionat apröpe de scöla comercială, de liceul Mateiü Basarab, de gimnasiul Lazär, de gimnasiul Mihaiü Bravul și de sucursala liceului Sf. Sava.

Acest pensionat **a probat cu fapte**, anul trecut, să știe să 'și facă datoria în conștiință. Școlarilor cari au terminat clasele primare, li s'au dat atestate de la scölele statului, fără să rămână nici unul repetent. Școlarii gimnasiali și comerciali au urmat cursurile la scölele publice, unde au și depus examenele, fără ca nici un scolar gimnasial, înscris în regulă, să rămână repetent, ba încă unii au luat premii.

Anul trecut, am încercat să fac clasa I gimnasială în pensionat, numai cu puțini școlari cari la finele anului scolar depunând examen la gimnasiul Lazär au fost toți promovați.

Pentru-că pensionatul se mută într'o casă mai mare de la Sf. Dumitru viitor, acest an se vor primi școlari cu prețurile scădute mai cu sémă copiü ceü micü.

Școlarii sunt obligați să vorbescă tot dauna în limba **germană și francesă**, în care scop s'au angajat persoane anume cu contract în regulă. Pentru îngrijirea copiülor micü s'a angajat o damă germană.